Or›alisti

Or› i› ver›a n‡tt í K.T.Horninum

Alnet	Internet
Breyt	Bus
Datagrunnur	Database
Disklastø›	Diskettedrev
Filaflutningur/filaveiting	Filoverførsel
Flís	Chip
Forrit	Program
Gei›slaprentari	Laserprinter
Geril	Processor
Grind	Portal
Heimsta›ur/heimaøki	Domæne
Húsi	Kabinet
Innara goymsla	Interne hukommelse (RAM)
Ímynd	Ikon
Kervi	Netværk
Kjaksí›ur	Diskussionsgrupper
Klokkutídd	Clockfrekvens
Knappabor›	Tastatur
Leitibúna›ur	Browser
Leitimaskina/Netleitari	Søgemaskine
Ljóslesari	Scanner
Margmi›il	Multimedia
Minni	Memory/RAM
Móthald	Modem
Ravtøkni	Elektronikkur
Ritbúna›ur	Software
Rógva út	Surfe
Samanseting	Konfiguration
Samvirki	Interactivt
Talgildismyndatóli	Digitalt kamera
Telduprent forriti	Desktop Publishing
Tí›indasí›ur	Nyhedsgrupper
Tólbúna›ur	Hardware
Ytra goymsla	Ekstern hukommelse (t.d. HD)

Topp — 10 listin

Mest vitja›u føroysku heimasí›urnar frá www.leitel.fo

Hesa vikuna	Seinastu viku	Vikur á listanum	Sí›unavn
1	1	11	NSÍ
2	8	18	Tí›indabla›i› Sosialurin
3	7	3	Havnar Bóltfelag
4	4	12	#Faroese_Chat
5	5	5	Jógvan Heinesen
6	3	4	B68 (óalmenn sí›a)
7	2	2	Revival
8	9	1	Leitel Tí›indi
9		0	Dimmalætting
10		0	B36

Kelda: www.leitel.fo

Káta Horni›

Hesufer› hava vit fingi› ein spurning frá einum lesara, sum vit royna at svara

Gó›u tit á Káta Horninum.

Í fjor uppgradera›i eg forriti› Girlfriend 1,0 til Wife 1,0 og fann út av at n‡ggja skipanin hev›i óvænta›ar barnsligar rutinur vi› sær, i› tók alt ov nógv pláss og brúkar alt ov nógv tilfeingi. Ikki at gloyma at hetta fyribrigdi› ikki var vi› í brúkaravegslei›ingini. Harafturat hevur forriti›, Wife 1,0 tann eginleika, at ta› installerar seg sjálvt í øll onnur forrit, og fylgir vi› gongdini í øllum ø›rum aktivitetum.

Si›an eg uppgradera›i frá Girlfriend 1,0 til Wife 1,0, eru ta› fleiri onnur forrit, i› ikki vilja koyra. Eitt nú riggar Pokernight 10,3 og Beerbash 2,5 ikki longur. Hesi forrit krasha skipanina tá tey ver›a royndd.

Ta› tykist ver›a ógjørligt at sletta Wife 1,0 á skipanini. Eg havi umhugsa at venda aftur til Girlfriend 1,0 skipanina, men uninstall funktiónin riggar ikki til Wife 1,0. Er økur hjálp at heinta???

Svar

Hetta er ein kendur trupuleiki fyri tey sum uppgradera› Girlfriend 1,0 skipanina til Wife 1,0. Nevnast kann, at Wife 1,0 er eitt sonevnt operativsystem, sum yvirtekur allar skipanir, og ger at spøl og anna› undirhald ikki rigga longur.

Um tú roynir at uninstalla Wife 1,0, kann hetta hava álvarsligar fylgjur vi› sær, eitt nú kann forriti› oy›leggja títt hard drev og somuleiis floppy drevi›. Skipanin er gjørd soleiis, at ta› ber ikki til at venda aftur til Girlfriend 1,0.

Summi hava roynt at skifta Wife 1,0 út vi› a›rar skipanir, eitt nú Girlfriend 2,0 ella Wife 2,0, men hava fingi› enn størri trupuleikar av hesum. Onnur hava roynt at koyrt Girlfriend 2,0 í bakgrundini, me›an Wife 1,0 koyrir, men hetta hevur vi› sær, at Wife 1,0 finnur Girlfriend 2,0, og hevur álvarsligar systemkonfliktir vi› sær. Og so er ta› onkur sum hevur downloada eitt anna› forrit, i› kallast ÍNiteStand, men hetta kunnu vit als ikki vi›mæla, tí slík forrit eru sum oftast fongd vi› virus.

Vit vi›mæla í sta›in, at tú n‡tir forriti› Wife 1,0 vi› varsemi, og um tú fært systemkonfliktir, skalt tú tr‡sta nakrar fer›ir á umskyldaknøttin.

Vinarliga, Káta Horni›

Tema: Teldukeyp

6. partur – Um eykaútger ›

Í dag halda vit fram vi› at hyggja at ymiskari eykaútger›, so sum móthald (modem) og margmi›laútbúna›i (multimedia) herundir fløguspælara, hátalarum og ljó›korti, sum antin fylgir vi› ella vit kunnu keypa eyka til telduna.

Móthald (Modem)

Móthaldi› skal til fyri at vit kunnu samskifta vi› onnur umvegis telefonlinjuna. Hevur tú røttu forritini á tínari teldu, ber til at umvegis móthaldi› at koma í samband vi› Alneti›, umframt at senda og móttaka teludpost, telefaks vi› meira. Eisini ber til eitt nú at avgrei›a vanlig bankaørindi (heimabanki/heimagrei›sla).

Lasat móthald 56K

Skjótleikin hjá móthaldinum ver›ur máldur í Baud ella BPS (Bit Per Sekund), sum er eitt mát fyri, hvussu nógv dáta móthaldi› kann flyta hvørt sekund. Tess hægri Baud ella BPS móthaldi› hevur, tess skjóitari gonugr at heinta og senda dáta um telefonlinjuna, og so ver›ur internetrokningin ta› minni. Tey mest vanligu móthaldini í dag klára 56 KB, og er hetta nokk til internet og heimagrei›slu.

Margmi›lar (Multimedia)

Ein margmi›latelda er ein telda, sum kann koyra margmi›laforrit vi› teksti, grafikki, myndum, ljó›i og livandi myndum. Ein margmi›latelda skal tí› ver›a útgjørd vi› fløguspælara, ljó›korti, hátalarum og møguliga eitt sjónvarps/videokorti, umframt eitt skjótt grafikkort tí allir margmi›lar byggja á grafik.

Hevur tú longu keypt eina teldu uttan hesa útger›, ber til at keypa útger›ina fyri seg og sjálv/ur seta hana í telduna, ella lata forhandlaran seta útger›ina í. Um tú keypir eina teldu uttan fløguspælara, ljó›kort osfr., og tú ynskir at hava møguleika at seta hesa útger› í seinni, skal tú ansa eftir um teldan hevur hesar útbyggingarmøguleikar. Hetta er vanliga ikki nakar trupuleiki í dag, men tú skal rokna vi› at ta› ger telduna eitt sindur d‡rari, enn um tú keypti telduna vi› allari útger›ini beinanvegin.

Fløguspælari (CD-drev)

Ta› finnast fleiri sløg av fløguspælarum á markna›inum – vi› ymiskum eginleikum og n‡tslumøguleikum.

Vi› einum CD-ROM-drevi kann tú spæla fløgur – eisini kalla CD'arar. Eitt CD-ROM-driv kann eisini spæla vanligar tónleikafløgur. ROM (Read Only Memory) merkir, at tú sum vi› tónleikafløgum ikki sjálvur innspæla tónleikin, men bara spæla hann av. Ta› ber til at goyma umlei› 650 MB tekn ella einar 75 minuttir av tónleiki á hesum fløgum.

Vi› einum CD-R-drevi (R=recordable) kann tú bæ›i avspæla og innspæla á fløgurnar. Men tú kann bert innspæla tær einafer›, ta› vil siga tú kann ikki sletta fløgurnar aftur. Hesar fløgur eru í dag biligar at keypa.

Vi› einum CD-RW-drevi (RW=rewriteable) kann tú gera ta› sama sum vi› einum CD-R drevi, umframt at innspæla fleiri fer›ir á somu fløgu. Men til ta› krevst ein serlig fløga, sum er naka› d‡rari enn tann omanfyrinevnda.

Vi› einum DVD-drevi kann tú gera ta› sama sum vi› hinum sløgunum av drevum, umframt at lesa eitt n‡tt slag av fløgum, sum kunnu goyma nógv fleiri dáta enn vanligar fløgur. Í løtuni ver›a hesar fløgur

mest n‡ttar til filmir og tær kunnu goyma ein heilan film.

5x DVD driv

Skjótleikin hjá hesum fløguspælarum – ta› vil siga hvussu skjótt man kann finna uppl‡singar og flyta dáta til gerilin at arbei›a vi›ari vi› – er fyrst og fremst tengt at hvussu skjótt fløgan melur runt. Ein vanligur fløguspælari melur 48 fer›ir ta› sum ein standard tónleikafløguspælari melur. Hetta ver›ur ofta skriva sum x48 ella 48x. Hetta tal veksur alsamt sum menningin fer› fram, so best er at spyrja seg fyri í telduhandlinum.

Ljó›kort

Hevur tú eitt ljó›kort í tínari teldu og tveir hátalarar, kann tú hoyra tónleik og ljo› í stereogó›sku. Soleiis ber til at fáa fulla nyttu av forritum vi› ljó›i, tónleiki og talu. Ta› finnast ymiskir standardar fyri, hvussu ljó›i ver›ur gjørt í ljó›koritnum. Tann mest vanligi standardurin er SoundBlaster, so tú eigur at velja ein ljó›kort, sum er SoundBlaster kompatibult – ta› vil siga kann spæla SoundBlaster ljó›.

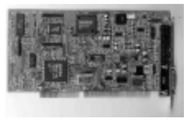

16 bit ljó›kort

Ljó›gó›skan er eisini treyta av, hvussu nógv bit, korti› kann arbei›a vi›. Til vanliga heiman‡tslu eigur tú sum minstamark at velja eitt 16 bit ljó›kort.

Hátalarar

Hátalararnir skulu ver›a av serligum slag vi› innbygdum forsterkara, tí vanliga signali› frá ljó›kortinum er ov veikt til at dríva vanligar hátalarar, sum teir vit brúka til okkara vanligu tónleikaútger›.

Eisini skulu hátalararnir ver›a magnetiskt avskerma›ir, um teir skulu standa tætt vi› sjálvan telduskerminn. Annars ver›ur skermmyndin órógva av magnetum í hátalarnum. Ta› ber tí ikki til at seta tveir vanligar hátalarar vi› sí›una av telduskerminum.

Tveir telduhátalarar

Teir hátalarar sum fylgja vi› einari margmi›lateldu ella vi› einum margmi›alpakka, hava ofta eina alt ov vanaliga gó›sku, og tí kann ta› ver›a eitt gott hugskot at skifta teir út vi› tveir gó›ar hátalarar.

sid@sosialurin.fo
kelda: www.fs.dk

Intel fríggjar til Linux-samfelagi ›

Chippframlei›arin Intel er nú av álvara í fer› vi› at bróta "hjúnabandi›" vi› Microsoft í samband vi›, at lykilin til trygdarstandardin, CDSA, hjá fyritøkuni er almannakunndgjørdur. Intel fríggjar nú alment til Linux-samfelagi› vi› at geva Linux-n‡tarum ókeypis forrit, fyri at fáa gongd í søluna.

Intel-skráin ver›ur n‡tt til tryggan fílaflutning gjøgnum Alneti›, og máli› er eisini at freista n‡tarnar av tí alternativa Linux opoperativ skipanini til at n‡ta kotustandardirnar hjá Intel.

CDSA ver›ur millum anna› n‡tt til e-postskipanir móti gjaldi gjøgnum Alneti›, og er til hindurs fyri at óvi›komandi fáa atgongd til uppl‡singarnar. CDSA standardurin ver›ur í dag n‡ttur av fleiri framlei›arum av Windows forritum, og nú vóna teir hjá Intel, at eisini Linux fólkini fara at framlei›a trygdarloysnir vi› CDSA, skrivar Wall Street Journal.

Sum heimsins størsti chipp-framlei›ari hevur Intel í eitt áramál samstarva› vi› Microsoft og hevur ment sínar gerilar vi› Microsoft forritum í sentrum.

ru meira
ndnar

Gunn Joensen, borgarstjóri í Vestmanna, mælir konufólki til at fara upp í politikk. Hon heldur, at konur m.a. duga betur enn menninir at taka sær av sonevndu bleytu virðunum í samfelagnum.
Mynd: Jens Kristian Vang

um konum. Og seinni eru teir farnir í skúla, har sera nógvar konur eru lærarinnur. Og at enda koma teir út í eitt samfelag, sum er mansdominerað, hóast tað eru kvinnur, sum hava fylgt teimum, sum ráða, allan vegin út í lívið; tað er ófatligt, heldur Gunn Joensen, sum mælir til alment orðaskifti um ójavnan. Eitt orðaskifti, sum helst skal fáa konufólkini at taka sær um reiggj.

Ikki neyðugt at spæla maður

Gunn Joensen setir álít sítt á unga ættarliðið av konufólki. Hon fegnast um, at tær ungu, eftir hennara tykki, eru nógv meira tilvitaðar um, hvat tær vilja. Og, at tær ikki vilja seta seg aftan fyri mannfólkini; av gomlum vana.

– Tær ungu kvinnurnar hava nógv størri sjálvsálit enn vit høvdu, táið vit vóru ungar, og tær tora eisini at seta krøv, sigur 49 ára gamla oddakonan í Vestmanna.

Borgarstjórin ivast ikki í, at aðrar konur hava roynt at koma sær fram í politikki, áðrenn konurnar í Vestmanna tóku um endan í áttatiárunum. Men hon gitir, at hesar konur ikki hava fingið nóg dygg herðaklapp til at vinna fram.

– Hitt truplasta er at taka *avgerðina* um at fara upp í politikk. Men í politiska gerandisdegnum í Vestmanna merkja vit onki serligt til, at vit eru konufólk. Ongin eigur at ræðast politikk, tí ein er kvinna. Og tað er als ikki neyðugt at spæla maður; eingin kvinna skal vænta sær at koma í samleikakreppu, bert tí hon fer upp í politikk. Tá ið kvinnur siga, at tær ikki kunnu fara upp í politikk, so svari eg beinanvegin, at tað kunnu tær væl. Tað snýr seg um at hava eina meining og at standa við hana...

– Men man skal ikki vera sartur, leggur Gunn Joensen afturat, tá ið hon tekur saman um tíðina sum kona í kommunalpolitikki.

– Tað haldi eg vera løgið, tí tað eru konufólkini, sum hava uppalt hesar menn frá barnsbeini. Mammurnar hava havt teir heima fyrstu tíðina. Síðani hava teir kanska verið ansaðir av øðrum

á ting. Tað eru menn, sum skriva lesarabrøv og siga sína hugsan um stóru samfelagsligu málini. Og tað eru menn, sum sita í flestu stjóra- og leiðarsessum í landinum.

..tað er alneyðugt, at kvinnur bjóða seg til á politiska økinum...

...konur duga eins væl og menn at taka sær av slíkum málum, sum fólk vanliga halda hoyra mannfólkaheiminum til...

...tá ið kvinnur siga, at tær ikki kunnu fara upp í politikk, so svari eg beinanvegin, at tað kunnu tær væl...